

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΘΕΜΑΤΑ

ΟΜΑΔΑ Α΄ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΘΕΜΑ 1^ο

copyright © 2005- 2006

Να δώσετε με συντομία το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- A. Καθολικός Άνθρωπος
- B. Νεοελληνικός Διαφωτισμός
- Γ. Αμερικανική Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας

Μονάδες 18

ΘΕΜΑ 2^ο

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας την ένδειξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Για το Βυζάντιο ο εκχριστιανισμός των γειτονικών προς αυτό λαών αποτελούσε ισχυρότατο μέσο για τη διασφάλιση των συνόρων του και για την προώθηση της διεθνούς ακτινοβολίας του.
2. Οι σχέσεις του Βυζαντίου με τους Άραβες ήταν μόνιμα εχθρικές με αποτέλεσμα να μην υφίσταται καμιά πολιτιστική επικοινωνία μεταξύ των αυτών λαών.
3. Με το τέλος των αγώνων του Βασιλείου του Β΄ εναντίον των Βουλγάρων η Βουλγαρία παύει να υφίσταται ως κράτος και γίνεται Βυζαντινή επαρχία.
4. Οι παραχωρήσεις εμπορικών διευκολύνσεων στις ιταλικές ναυτικές πόλεις από μέρους των Βυζαντινών αυτοκρατόρων έβλαψαν τελικά τη βυζαντινή ναυτιλία και υπονόμισαν τα εμπορικά συμφέροντα του Βυζαντίου στη Μεσόγειο.
5. Με την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους το 1204, οι Φράγκοι κατακτητές έδειξαν σεβασμό τόσο στον πληθυσμό όσο και στα έργα τέχνης.
6. Οι Οθωμανοί Τούρκοι εφάρμοσαν κατά την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης την άνοιξη του 1453 επιθέσεις συνδυασμένες με βομβαρδισμούς κανονιών.
7. Μετά την πτώση του Βυζαντίου ως αποδέκτης και συνεχιστής της Βυζαντινής πνευματικής κληρονομιάς εμφανίστηκε η ορθόδοξη Βουλγαρία.
8. Η δύναμη των φεουδαρχών στο Μεσαίωνα στηριζόταν στην κατοχή μεγάλων κεφαλαίων τα οποία επένδυναν σε βιοτεχνίες και εμπορικές δραστηριότητες.
9. Οι Ευρωπαίοι μετά την κυριαρχία των Οθωμανών Τούρκων στη Μεσόγειο αναζητούσαν εξωμεσογειακούς δρόμους εμπορίου για τη μεταφορά ασιατικών προϊόντων.
10. Ο Χριστόφορος Κολόμβος φτάνοντας στο Σαν Σαλβαντόρ αντιλήφθηκε ότι είχε φτάσει σε μια νέα ήπειρο.
11. Οι Έλληνες λόγιοι της διασποράς την περίοδο της Αναγέννησης κέντρισαν το ενδιαφέρον των ανθρώπων των γραμμάτων στην Ιταλία για ένα τμήμα της κλασικής αρχαιότητας που για κάποιους ήταν σχεδόν άγνωστο.
12. Η θρησκευτική μεταρρύθμιση στο χώρο που επικράτησε, συνδέθηκε με εκδημοκρατισμό των θεσμών και διεύρυνση των ατομικών ελευθεριών.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ 3°

Ποια από τα παρακάτω χαρακτηριστικά αναγνωρίζετε ως χαρακτηριστικά της μεσαιωνικής βυζαντινής ζωγραφικής και ποια ως χαρακτηριστικά της αναγεννησιακής ζωγραφικής;

- το ωραίο αναζητείται στο Θεό
- το ωραίο αναζητείται στο φυσικό κόσμο του ανθρώπου
- απεικόνιση του γυμνού σώματος στη δύναμη και στην ομορφιά του
- ελευθερία του καλλιτέχνη στις επιλογές του
- υποταγή στις συμβάσεις της θρησκευτικής παράδοσης
- πρόσωπα που ακτινοβολούν πνευματικότητα
- αδιαφορία του καλλιτέχνη για τις φυσικές αναλογίες των προσώπων
- θέματα από την ελληνική μυθολογία
- συστηματική εφαρμογή της προοπτικής
- μετωπική απεικόνιση των μορφών με αυστηρότητα και επισιμότητα
- μορφές χωρίς υπόσταση, εξαύλωμένες
- τέχνη στρατευμένη στην υπηρεσία της λατρείας του Θεού

Μονάδες 14

ΘΕΜΑ Δ Β'

ΘΕΜΑ 5°

Α. Χρησιμοποιώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας παράλληλα τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τις αδυναμίες της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας κατά την εποχή της συγγραφής του κειμένου.

Κείμενο

Οι πάπες που δείχνουν τόση ενεργητικότητα στο να συγκεντρώνουν χρήματα, αναθέτουν εθελούσια κάθε αποστολική εργασία στους επισκόπους, οι επίσκοποι στους ιερείς, οι ιερείς στους διάκους, οι διάκοι στους περιπλανώμενους μοναχούς και αυτοί εγκαταλείπουν τα πρόβατα του Χριστού σε ανθρώπους που η μόνη τους ικανότητα είναι να τα γδέρνουν.

Έρασμος Μωρίας Εγκώμιον (1515)
Μονάδες 15

Β. Αξιοποιώντας τα σχετικά χωρία από το παρακάτω κείμενο και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να περιγράψετε πως αντέδρασαν οι ανθρωπιστές στις αδυναμίες αυτές της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και ποια λύση πρότειναν ώστε να εξέλθει ο καθολικός κόσμος από την κρίση.

Κείμενο

Είμαι απόλυτα αντίθετος με την άποψη εκείνων που δε θέλουν να μεταφραστεί η Βίβλος στη λαϊκή γλώσσα για να διαβάζεται από τους ανθρώπους του λαού, ωσάν να ήταν τόσο δυσνόητη η διδασκαλία του Χριστού, ώστε μόνο μια χούφτα θεολόγων να μπορούσε να την κατανοήσει, ή ωσάν η χριστιανική θρησκεία να στηριζόταν στην αμάθεια. Θα ήθελα ακόμα και οι πιο ταπεινές γυναίκες να διαβάζουν τα Ευαγγέλια και τις Επιστολές του αποστόλου Παύλου. Έπειτα θα επιθυμούσα αυτό το βιβλίο να μεταφραστεί σε όλες τις γλώσσες, ώστε οι Σκοτσέζοι, οι Ιρλανδοί αλλά επίσης και οι Τούρκοι και οι Σαρακηνοί να είναι σε θέση να το διαβάζουν και να το γνωρίζουν.

Έρασμος, Πρόλογος στην Καινή Διαθήκη (1516)

ΘΕΜΑ 6^ο

Μια από τις βασικές ιδέες του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού υπήρξε η πίστη των εκπροσώπων του στην πρόοδο του ανθρώπου με ουσιώδη προϋπόθεση γι' αυτήν την ανανεωμένη παιδεία του λαού. Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από το έργο του Ζαν Ζακ Ρουσσό Αιμίλιος ή περί Αγωγής (1762). Αξιοποιώντας σχετικά χωρία του αποσπάσματος και χρησιμοποιώντας παράλληλα τις ιστορικές σας γνώσεις να εκθέσετε τη νέα παιδαγωγική μέθοδο που προτείνει ο κορυφαίος αυτός Γάλλος διαφωτιστής.

Κείμενο

Αν βοηθήσετε το μαθητή σας να παρατηρεί τα φυσικά φαινόμενα, να του αναπτύξετε γρήγορα την περιέργεια. Αλλά για να τροφοδοτήσετε την περιέργειά του δεν πρέπει να βιάζεστε να την ικανοποιήσετε. Τοποθετήστε τον μπροστά στα προβλήματα και αφήστε τον μόνο του να τα λύσει. Η γνώση του δεν πρέπει να προέρχεται από τη δική σας διδασκαλία αλλά από τη δική του κατανόηση. Δεν πρέπει να μαθαίνει τη γνώση αλλά να την ανακαλύπτει. Εάν στο μυαλό του μαθητή η λογική αντικατασταθεί με το κύρος του δασκάλου, τότε ο μαθητής θα πάψει να σκέπτεται και θα γίνει φορέας της αντίληψης των άλλων.

Από το έργο Αιμίλιος η περί Αγωγής(1762) του Ρουσσό
Μονάδες 20